

Василь ПЕЧЕНЮК

здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Андрій ПЕЧЕНЮК

канд. екон. наук, асистент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ

Вивчення динаміки, побудова моделей інформаційних потоків є, безперечно, важливими і цікавими проблемами, особливо зважаючи на те, що вони залишаються майже не дослідженими. Протягом останніх десятиліть було досягнуто значних успіхів у вирішенні проблеми старіння інформації у межах моделі Бартон-Кеблера, що виникла свого часу через необхідність оцінювання реальних термінів використання наукових праць, а також підходів Коула й інших авторів. Згодом виявилось, що отримані результати (а також підходи, покладені в їхню основу) можуть бути корисними у ширшому контексті проблем інформаційних технологій. Однак розуміння процесів динаміки інформаційних потоків вимагає глибшого аналізу та досконалішої техніки. Весь інтернет-простір можна з достатньою часткою умовності розділити на дві складові – стабільну і динамічну, що мають дуже різні характеристики з погляду інтеграції інформаційних потоків. Стабільна складова Інтернету містить інформацію “довгострокового” плану, тоді як динамічна складова містить постійно поновлювані ресурси. Деяка частина цієї складової згодом вливається в стабільну, однак значна частина “зникає” з Інтернету або потрапляє в сегмент “схованого” Web-простору, не доступного користувачам за допомогою публічних інформаційно-пошукових систем.

Використовуючи засоби зв'язку з будь-якої точки світу, за допомогою систем електронної комерції (СЕК) можна: управляти технологічними лініями на

виробництві або фінансово-комерційною діяльністю; вести бухгалтерський облік; здійснювати дистанційне навчання, читання книг і періодики; купувати товари, послуги, контент; виконувати банківські, біржові й інші фінансові операції. Інтернет впливає як на зовнішні відносини між компаніями та їх партнерами чи клієнтами, так і на внутрішню структуру самих компаній. Електронна комерція заснована на структурі традиційної комерції, а використання електронних мереж додає їй гнучкості.

Інтерактивний бізнес – це бізнес, побудований на спільних діях бізнес-процесу в особі бізнесмена і комп'ютера або іншого засобу зв'язку обміну інформацією. Віртуальна економіка – це економіка, заснована на інтерактивному бізнесі та на головному законі людини – економії часу. Електронний бізнес – підвищення ефективності бізнесу, засноване на використанні інформаційних технологій для того, щоб забезпечити взаємодію ділових партнерів і створити інтегрований ланцюжок доданої вартості. Поняття "електронний бізнес" ширше за поняття "електронна комерція", яке стосується тільки комерційної діяльності, оскільки охоплює всю систему взаємин між партнерами і замовниками. Електронна комерція – це придбання або продаж товару, послуги, інформації за допомогою електронних носіїв або через мережу, подібну до Інтернету. Це маркетинг, подача пропозицій, продаж, здавання в оренду, надання ліцензій, постачання товарів, послуг або інформації з використанням комп'ютерних мереж або Інтернету. [1]

Системи електронної торгівлі широко використовуються на національних та міжнародних фінансових ринках. Їхні відмінності залежать від типу ринку, його учасників, а також стадії процесу торгівлі. При цьому, за оцінками багатьох експертів, розвиток систем, які надають фінансові послуги, є одним з найдинамічніших сегментів електронної комерції. Наприклад, електронна комерція є основним методом здійснення операцій на ринку обміну іноземних валют (Forex). Широко використовуються електронні системи і на ринках фінансових інструментів з фіксованим доходом (акції, облігації), а також у банківській сфері.

Водночас на ринку деривативів електронні системи застосовуються досить рідко через наявність ризиків, система управління якими ще недостатньо розвинута.

Електронна комерція використовується головню для трансакцій з ліквідними та гомогенними інструментами. Набагато менше вона поширена на ринках з високим ступенем ризику або значними величинами сум окремих угод.

Розвиток глобальних електронних форм фінансової інфраструктури є однією з найпомітніших тенденцій сучасного розвитку світової економіки. Це стосується передусім ринків з іноземною валютою та цінними паперами. Експерти в цій галузі припускають, що завдяки широким інформаційним можливостям, що їх зручно та дешево надає Інтернет, електронна форма може скласти 40-50 % ринку індивідуальних інвесторів.

Показовим при цьому є досвід одного з лідерів електронної комерції у фінансовій сфері — компанії Schwab, яка більш ніж 60 % своїх торговельних операцій здійснює за допомогою Інтернету. Нині частка компанії Schwab становить майже третину сукупної торгівлі через Інтернет та 10 % усієї торгівлі акціями у США.

До основних фінансових послуг, які надаються за допомогою Інтернету на сучасному етапі, належать такі:

- інтернет-банкінг – надання широкого спектра банківських послуг індивідуальним та корпоративним клієнтам за допомогою мережі;
- інтернет-трейдинг – можливість здійснення операцій з купівлі-продажу на валютному та фондовому ринках;
- інтернет –страхування – надання через Інтернет страхувальних послуг.

Слід зазначити, що найбільші гравці на фінансовому ринку досить часто об'єднують свої зусилля для створення відповідних систем (платформ), які дають змогу здійснювати частину або навіть всі профільні операції через Інтернет. Тому досить часто клієнт може в межах однієї системи користуватися одночасно всіма зазначеними вище послугами [2].

Загалом електронний бізнес об'єднує якісно нові підходи та методи роботи компаній, надаючи у такий спосіб можливість забезпечити конкурентні переваги

за рахунок зменшення витрат на взаємодію, розширення ринків і сфери діяльності, проникнення на вже існуючі ринки та виявлення нових каналів збуту, залучення нових та поліпшення обслуговування старих клієнтів, більшої мобільності та оперативності під час прийняття управлінських рішень.

Важливим для розуміння поняття “електронної комерції” є те, що деякі елементи електронного бізнесу функціонують вже доволі давно. Так, багато компаній вже десятки років використовують засоби електронного обміну даними (Electronic Data Interchange, EDI), електронного переказу коштів (Electronic Fund Transfer, EFT), планування корпоративних ресурсів (Enterprise Resource Planning, ERP).

Також необхідно виділити ключові складові елементи системи електронного бізнесу. До таких підсистем традиційно зараховують:

– рішення для Інтернет-торгівлі. Виробники та постачальники товарів та послуг різноманітних категорій можуть представити цільовій аудиторії свої продукти, прийняти через засоби Інтернет-комунікації замовлення клієнта та обробити його у найкоротші терміни. Покупці (споживачі) за допомогою стандартних Інтернет-браузерів проглядають каталоги і прайс-сторінки запропонованих товарів та послуг та оформлюють через наявні засоби комунікації замовлення (заявки, запити)

– платіжні підсистеми. Покупець або замовник може оплатити вибраний ним товар або послугу через Інтернет, не змінюючи при цьому свого місцезрештування, у такий спосіб, в електронному бізнесі можливе проведення операцій у режимі реального часу;

– підсистеми з доставки. Замовлений товар необхідно доставити покупцю в максимально стислий час, в іншому випадку діяльність, пов’язана з електронним бізнесом, уявляється малоефективною, звичайно, якщо не йдеться про унікальний або дешевший товар, ніж пропонується у звичайному магазині. Загалом існує тенденція до створення кількох альтернативних способів доставки товару до Покупця, котрі різняться між собою часом виконання та вартістю, надаючи, отже, можливість Споживачу самостійно визначати пріоритети покупки та впливати на її кінцеву ціну;

– арбітражна (правова) підсистема. Вся комерційна діяльність незалежно від форми ведення бізнесу повинна регулюватися правовими нормами, так щоб при виникненні суперечливих ситуацій їх можливо було вирішити легітимним способом.

Враховуючи наявність усіх перерахованих вище складових систем, підсистем, засобів, методів та способів ведення е-торгівлі, важливим для дослідження залишається питання менеджменту такого роду бізнес-процесів. Саме ж питання менеджменту в системах електронного бізнесу до кінця не вирішено навіть на Заході, де розвиток електронного бізнесу відбувся набагато швидше і інтенсивнішими темпами, ніж в Україні. [3]

Отже, як бачимо, на сьогоднішній день, електронна торгівля є незамінною складовою сучасної світової економіки. Електронна комерція вийшла на зовсім новий рівень, і значно спрощує ведення бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Висоцька В.А. Особливості проектування та впровадження систем електронної комерції. URL: <http://science.lpnu.ua/sisn/all-volumes-and-issues/volume-631-2008/osoblivosti-proektuvannya-ta-vprovadzheniya-sistem>.
2. Міжнародні фінанси. URL: https://pidru4niki.com/finansii/sistemi_elektronnoyi_komertsiyi_finansovih_rinkah
3. Балик У.О., Колісник М.В. Електронна комерція як елемент системи світового господарства. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPL_2014_811_4.